

GEOGRAFIA. WYMAGANIA EDUKACYJNE. Klasa 6.

L.p.	Dział	Wymagania na ocenę				
		dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
1.	I. Kształt i ruchy Ziemi	Uczeń potrafi: podać nazwę kształtu Ziemi; • opisać siatkę geograficzną i kartograficzną	Uczeń potrafi: wymienić dowód na kulistość Ziemi wskazać elementy siatki geograficznej na globusie i kartograficznej na mapie	Uczeń potrafi: wymienić dowody na kulistość Ziemi wymienić cechy południków i równoleżników	Uczeń potrafi: wyjaśnić jeden z dowodów na kulistość Ziemi określić, z czego wynikają różnice w kształtach siatek kartograficznych	Uczeń potrafi: wyjaśnić przyczynę różnicy w długości promienia równikowego i biegunowego wytłumaczyć, co to jest geoida
		wskazać na mapie półkule, wschodnią i zachodnią; wskazać na globusie i mapie świata: bieguny, południk zerowy i 180°	zdefiniować pojęcia: bieguny, południk zerowy i 180°;wymienić cechy długości geograficznej	wskazać na globusie i mapie świata: bieguny, południk zerowy i 180° odczytać wartości długości geograficznej z map o różnych skalach wskazać półkulę dla danej długości geograficznej	definiować długość geograficzną na podstawie wartości długości geograficznej znaleźć odpowiedni południk na mapach w różnych skalach	odczytać z mapy wartości długości geograficznej z dokładnością do minut omówić znaczenie południka zerowego i 180°
		wskazać na mapie półkule, północną i południową wskazać na globusie i mapie świata: równik, zwrotniki i koła podbiegunowe	definiować pojęcia: równik, zwrotniki i koła podbiegunowe wymienić cechy szerokości geograficznej	wskazać na globusie i mapie świata: równik, zwrotniki i koła podbiegunowe odczytać wartości szerokości geograficznej z map o różnych skalach wskazać półkulę dla danej szerokości geograficznej.	zdefiniować szerokość geograficzną; na podstawie wartości szerokości geograficznej znaleźć odpowiedni równoleżnik na mapach w różnych skalach	odczytać z mapy wartości szerokości geograficznej z dokładnością do minut omówić pochodzenie nazw charakterystycznych równoleżników
		wymienić współrzędne geograficzne nazwać główne kierunki geograficzne	wskazać, z których linii siatki odczytujemy długość i szerokość geograficzną; wskazać na mapie główne kierunki geograficzne	odczytać współrzędne geograficzne punktu na mapie wskazać punkty skrajne różnych obiektów geograficznych wskazać, kiedy używamy GPS	na podstawie podanych współrzędnych geograficznych odszukać punkt na mapach w różnych skalach; określić współrzędne geograficzne punktów skrajnych różnych	odczytać położenie obszaru; obliczyć jego rozciągłość południkową i równoleżnikową omówić zastosowanie GPS.

				obiektów; skorzystać z GPS.		
		określić położenie Ziemi we Wszechświecie, podając nazwę Galaktyki i Układu	wymienić elementy Układu Słonecznego; podać kolejność planet w Układzie Słonecznym	określić dzisiejsze poglądy na położenie Ziemi w Układzie Słonecznym podać cechy planet i gwiazd.	omówić teorię geocentryczną omówić teorię heliocentryczną	porównać teorię geocentryczną i heliocentryczną
		demonstrować, używając globusa lub tellurium, ruch obrotowy Ziemi	wymienić cechy ruchu obrotowego Ziemi wskazać kierunek ruchu i zmianę czasu, jaka w związku z nim następuje	wyjaśnić cechy ruchu obrotowego Ziemi ze zrozumieniem używać pojęć związanych z pozorną wędrówką Słońca po niebie	zdefiniować pojęcia związane z pozorną wędrówką Słońca po niebie	wyjaśnić konsekwencje ruchu obrotowego Ziemi dla roślin, zwierząt i człowieka
		wskazać występowanie różnic czasu słonecznego jako konsekwencji ruchu obrotowego Ziemi wskazać zależność czasu słonecznego od położenia na konkretnym południku	wymienić rodzaje czasów korzystając z mapy stref czasowych, odczytać godzinę we wskazanych miejscach na Ziemi	określić strefy czasowe, w których znajduje się Polska określić różnicę czasu na wschód i na zachód od Polski	kreślić strefy czasowe, w których znajduje się Polska określić różnicę czasu na wschód i na zachód od Polski	obliczyć różnicę czasu słonecznego dla dowolnych punktów na Ziemi.
		zademonstrować, używając globusa lub tellurium ruch obiegowy Ziemi określić ramy czasowe astronomicznych pór roku	wymienić cechy ruchu obiegowego Ziemi używać pojęcia związane z ruchem obiegowym Ziemi; wymienić astronomiczne pory roku jako następstwo ruchu obiegowego Ziemi.	wymienić daty przesileni; wskazać zależności między dniami przesileni a porami roku	przedstawić zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku.	omówić konsekwencje zmiany oświetlenia Ziemi; przeanalizować wysokość Słońca nad horyzontem w różnych porach roku w najbliższym otoczeniu.
		wymienić strefy oświetlenia Ziemi; wskazać ich zasięg na mapie, globusie	mówić rejony występowania poszczególnych stref oświetlenia Ziemi wymienić krainy geograficzne należące do danej strefy	wymienić cechy poszczególnych stref oświetlenia Ziemi wskazać krainy geograficzne należące do danej strefy	wyjaśnić różnice wynikające z różnego oświetlenia Ziemi w poszczególnych strefach; wskazać konsekwencje przyrodnicze różnego oświetlenia terenu w różnych strefach.	wyjaśnić związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami oświetlenia, strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na Ziemi.
2.	II. Geografia Europy	podać wielkość powierzchni Europy; wymienić i krótko opisać najważniejsze cechy środowiska przyrodniczego Europy – duże	wskazać na mapie i nazwać główne morza i ocean otaczające Europę; określić cechy charakterystyczne dla danego pasa rzeźby	wskazać na mapie i nazwać największe wyspy i półwyspy Europy wskazać i nazwać skrajne punkty na mapie Europy	scharakteryzować typy wybrzeży występujące w Europie i wskazać ich przykłady na mapie wskazać na mapie i podać nazwy obiektów	skazać na mapie główne pasma górskie i podać ich najwyższe szczyty scharakteryzować środowisko geograficzne dowolnej części Europy,

	zróźnicowanie ukształtowania powierzchni, silne rozwinięcie linii brzegowej			geograficznych, wzdłuż których przebiega umowna granica między Europą i Azją	korzystając z mapy fizycznogeograficznej
	wskazać na mapie politycznej państwa Europy	wskazać na mapie politycznej państwa Europy	podać stolice państw Europy wskazać na mapie regiony geopolityczne i podać przykłady państw do nich należących	przedstawić historyczne procesy mające wpływ na współczesny obraz polityczny Europy: wojny kolonializm. podać przykłady konfliktów, które doprowadziły do powstania nowych państw w Europie	przedstawić historyczne uwarunkowania istniejącego podziału na Europę Zachodnią i Wschodnią ocenić trwałość granic w Europie
	wskazać na mapie państwa należące do Unii Europejskiej klasyfikować wskazane zjawiska zachodzące w krajach należących do Unii Europejskiej na społeczne i gospodarcze.	wyjaśnić, na czym polega integracja państw w ramach Unii Europejskiej na przykładzie Polski podać korzyści wynikające z integracji w ramach UE	na wybranych przykładach ocenić korzyści i zagrożenia wynikające ze wspólnej polityki w ramach Unii Europejskiej (np. wspólna polityka rolna, wspólna waluta)	wymienić przykłady społecznych i gospodarczych przemian, które nastąpiły w krajach Unii Europejskiej, będących skutkiem integracji	wymienić przykłady społecznych i gospodarczych przemian, które nastąpiły w krajach Unii Europejskiej, będących skutkiem integracji
	wskazać na mapie tematycznej płyty litosfery i ich granice opisać położenie Islandii na granicach płyt litosfery	opisać zjawiska zachodzące wzdłuż grzbietu śródoceanicznego na oceanie Atlantycznym wyjaśnić znaczenie terminów: wulkanizm trzęsienia ziemi	wymienić skutki, jakie dla mieszkańców Islandii wynikają z położenia na granicy płyt litosfery wyjaśnić znaczenie terminu gejzer opisać mechanizm powstawania gejzerów	opisać związek między położeniem na granicy płyt litosfery a występowaniem wulkanów i trzęsień ziemi opisać powstawanie grzbietu śródoceanicznego i doliny ryftowej	podstawie mapy tematycznej wskazać inne miejsca w Europie położone na granicy płyt litosfery i opisać zależność między położeniem a występowaniem wulkanizmu i trzęsień ziemi.
	wymienić czynniki, które wpływają na klimat Europy; wymienić strefy klimatyczne, w których położona jest Europa	podać przykłady modyfikacji klimatu strefowego przez czynniki klimatotwórcze	wskazać na mapie orientacyjnej zasięg stref klimatycznych; podać przykłady obszarów o klimacie astrefowym	wskazać na mapie Europy miejsca, w których przebieg granic stref klimatycznych został zmodyfikowany przez czynniki klimatotwórcze wyjaśnić znaczenie czynników klimatotwórczych w tworzeniu klimatu	kreślić na podstawie mapy klimatycznej Europy strefę klimatyczną i cechy klimatu danego kraju Europy

	określić na podstawie mapy klimatycznej Europy strefę klimatyczną i cechy klimatu danego kraju Europy	podać przykłady świadczące o dużym zróżnicowaniu ludów Europy wyjaśnić przyczyny starzenia się społeczeństwa Europy	wyjaśnić przyczyny zróżnicowania ludów Europy; podać przykłady państw, na terenie których przebywa duża liczba imigrantów.	dać przykłady państw o dużym wewnętrznym zróżnicowaniu językowym i kulturowym opisać konsekwencje zróżnicowania demograficznego społeczeństwa Europy	ocenić sytuację demograficzną Europy podać przykłady prorodzinnych rozwiązań w krajach europejskich
	na podstawie ilustracji porównać centra i przedmieścia Londynu i Paryża; przyporządkować główne funkcje do właściwych części wielkich metropolii (dzielnic centralnych i peryferyjnych)	podać podstawowe cechy wielkich metropolii (np. duża liczba ludności, wysoka gęstość zaludnienia i zabudowy) wyjaśnić przyczyny szybkiego rozwoju Londynu i Paryża; podać przykłady atrakcji turystycznych Londynu i Paryża	na podstawie map porównać położenie i kierunki rozwoju przestrzennego Londynu i Paryża scharakteryzować wybrane cechy demograficzne ludności Londynu i Paryża wyjaśnić znaczenie transportu zbiorowego w funkcjonowaniu wielkich metropolii	podać przykłady cech różniących Londyn i Paryż wymieni i ocenić pozytywne i negatywne aspekty zamieszkiwania w wielkiej metropolii	wyjaśnić pojęcie rewitalizacji miast; określić przyczyny rewitalizacji miast lub ich fragmentów; na przykładzie Londynu zaprezentować pozytywne skutki rewitalizacji miast
	wyjaśnić, czym zajmuje się rolnictwo, wymienia produkty pochodzące z upraw roślin i chowu zwierząt wskazać na mapie i opisać położenie w Europie Danii i Węgier.	opisać warunki naturalne, od których zależy rozwój rolnictwa na podstawie klimatogramów porównać warunki klimatyczne w Danii i na Węgrzech	na podstawie map tematycznych porównać warunki naturalne panujące w Danii i na Węgrzech; opisać rolnictwo Danii i Węgier, uwzględniając główne uprawy i chów zwierząt oraz wydajność rolnictwa	porównać cechy rolnictwa Danii i Węgier uwzględniając zarówno warunki naturalne uwarunkowania pozaprzrodnicze, główne kierunki upraw i chowu oraz wydajność rolnictwa	opisać wybrane produkty lub potrawy pochodzące z Danii i Węgier i wyjaśnić ich związek z kierunkiem rozwoju rolnictwa w danym kraju
	wymieni źródła energii; wskazać przykłady państw wykorzystujących określone źródła energii	wymieni źródła energii; wskazać przykłady państw wykorzystujących określone źródła energii.	wymieni i uzasadnić, które kraje mają sprzyjające warunki przyrodnicze do rozwoju różnych form energetyki odnawialnej	wymieni i uzasadnić, które kraje mają sprzyjające warunki przyrodnicze do rozwoju różnych form energetyki odnawialnej	ocenić perspektywę energetyczną wybranego kraju i całej Europy
	podać przykłady nowoczesnych gałęzi przemysłu rozwiniętych we Francji podać przykłady nowoczesnych usług rozwiniętych we Francji	opisać strukturę zatrudnienia we Francji podać przykłady produktów przemysłowych, które Francja eksportuje do innych krajów.	wyjaśnić pojęcie nowoczesne technologie; wymieni cechy nowoczesnego przemysłu na przykładzie przemysłu francuskiego; wymieni co najmniej trzy cechy nowoczesnej gospodarki Francji	ocenić rolę nowoczesnej energetyki w rozwoju gospodarczym Francji; ocenić rolę nowoczesnego transportu w rozwoju gospodarczym Francji	ocenić rolę nowoczesnej energetyki w rozwoju gospodarczym Francji; ocenić rolę nowoczesnego transportu w rozwoju gospodarczym Francji

		<p>wyjaśnić pojęcie „turystyka”;</p> <p>wskazać na mapie europejskie państwa leżące nad Morzem Śródziemnym;</p> <p>wskazać na mapie półwyspy: Iberyjski, Apeniński i Bałkański.</p>	<p>pisać główne walory środowiska przyrodniczego basenu Morza Śródziemnego</p> <p>wyjaśnić różnice między turystką masową i kwalifikowaną i agroturystyką</p> <p>wyjaśnić różnice między turystyką krajoznawczą i wypoczynkową</p>	<p>przedstawić cechy charakterystyczne rzeźby terenu i warunki klimatyczne w państwach basenu Morza Śródziemnego</p> <p>ocenić klimat śródziemnomorski, pod kątem przydatności dla turystyki</p>	<p>charakteryzować problemy społeczno-gospodarcze państw basenu Morza Śródziemnego</p> <p>wymienić największe atrakcje antropogeniczne w krajach Europy Południowej i powiązać je z określonym rodzajem turystyki</p>	<p>podać przykład państwa Europy Południowej, wskazując na zależność rozwoju turystyki od środowiska przyrodniczego</p> <p>wskazać i uzasadnić kierunek przyszłego rozwoju branży turystycznej w krajach Europy Południowej</p>
3.	III Sąsiedzi Polski	<p>na podstawie ilustracji opisać wygląd zakładów przemysłowych w XIX w. oraz obecnie</p> <p>podać przykłady gałęzi przemysłowych rozwijanych Nadrenii Północnej-Westfalii w XIX w. oraz obecnie</p>	<p>wymienić przyczyny restrukturyzacji przemysłu Nadrenii Północnej-Westfalii;</p> <p>nazwać surowce naturalne, dzięki którym rozwinęły się pierwsze zakłady przemysłowe Nadrenii Północnej-Westfalii</p>	<p>wymienić trzy cechy niemieckiego przemysłu, dzięki którym ten sektor stał się podstawą niemieckiej gospodarki</p> <p>porównać wpływ zakładów przemysłowych na środowisko przyrodnicze Nadrenii Północnej- Westfalii dawniej i obecnie.</p>	<p>wyjaśnić przyczyny zmian poziomu bezrobocia w Nadrenii Północnej-Westfalii w czasie trwania restrukturyzacji przemysłu;</p> <p>wykazać związek pomiędzy unowocześnianiem przemysłu a działalnością ośrodków badawczych i uczelni wyższych</p>	<p>ukazać korzyści z podjęcia prac nad odnawialnymi źródłami energii i magazynowaniem energii w ośrodkach badawczych Nadrenii Północnej-Westfalii</p> <p>prognozować dalsze kierunki rozwoju zakładów przemysłowych Nadrenii Północnej-Westfalii</p>
		<p>opisać na podstawie mapy fizycznej Europy położenie i główne krainy geograficzne Czech i Słowacji</p> <p>wyjaśnić, czym są atrakcje turystyczne</p> <p>sklasyfikować atrakcje turystyczne na przyrodnicze i kulturowe</p>	<p>wymienić potrzeby i oczekiwania turystów;</p> <p>połączyć potrzeby i oczekiwania turystów z wybranymi atrakcjami turystycznymi Czech i Słowacji</p>	<p>wymienić potrzeby i oczekiwania turystów</p> <p>połączyć potrzeby i oczekiwania turystów z wybranymi atrakcjami turystycznymi Czech i Słowacji</p>	<p>przygotować listę atrakcji turystycznych Czech i Słowacji dla wybranych grup turystów (np. młodzieży, seniorów)</p>	<p>opisać przyrodnicze i kulturowe atrakcje turystyczne Czech i Słowacji</p> <p>uzasadnić konieczność ochrony walorów przyrodniczych, np. poprzez wpisanie na listę światowego dziedzictwa UNESCO</p>
		<p>wymienić przykłady atrakcji turystycznych Litwy i Białorusi</p> <p>podać nazwy stolic Litwy i Białorusi</p>	<p>pisać krajobrazy Litwy i Białorusi, które stanowią walory turystyczne tych krajów</p> <p>podać przykłady obiektów wpisanych na listę UNESCO znajdujących się na</p>	<p>prezentować atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi związane z polskim dziedzictwem kulturowym</p> <p>wyjaśnić znaczenie Wilna i Ostrej Bramy dla budowania i zachowania polskiego dziedzictwa kulturowego na</p>	<p>wymienić cechy wyróżniające środowisko geograficzne Litwy i Białorusi</p> <p>zaplanować wycieczkę na Litwę i Białoruś uwzględniając atrakcje kulturowe i przyrodnicze.</p>	<p>porównać stopień trudności organizacji wycieczki na Litwę i na Białoruś, biorąc pod uwagę konieczność przekroczenia granicy UE;</p> <p>zachęcić do odwiedzenia Litwy i Białorusi,</p>

			Litwie i Białorusi.	Litwie.		używając merytorycznych argumentów
	na podstawie mapy opisać położenie Ukrainy względem Polski i innych państw wymienić trzy trudności społeczne, gospodarcze i polityczne, z którymi Ukraina zmagają się w ostatnich latach	wymienić przykłady przemian politycznych i gospodarczych, jakie nastąpiły na Ukrainie po uzyskaniu niepodległości w 1991 r. na podstawie wykresu porównać rozwój gospodarczy Polski i Ukrainy podać przyczyny wyludniania się Ukrainy		wyjaśnić negatywny wpływ korupcji na rozwój gospodarczy krajów na przykładzie Ukrainy; opisać przebieg rewolucji ukraińskiej w 2013 r. wskazać na mapie regiony Ukrainy, w których toczą się konflikty zbrojne	przedstawić problemy relacji Ukrainy z Rosją; ocenić aneksję Krymu, biorąc pod uwagę jej uwarunkowania prawne i polityczne oraz wpływ na stabilność w Europie Środkowo-Wschodniej ukazać złożoność sytuacji społecznej na Ukrainie w kontekście jej integracji z UE lub Rosją	zaproponować działania, których podjęcie poprawiłoby sytuację społeczną, gospodarczą i polityczną na Ukrainie zaprezentować własne stanowisko na temat postawy, jaką powinna obrać Polska w relacjach z Ukrainą
	wskazać i opisać na podstawie mapy fizycznej położenie Rosji omówić rozmieszczenie głównych krain geograficznych Rosji odczytać z mapy gospodarczej nazwy głównych surowców wydobywanych w Rosji	opisać na podstawie klimatogramów klimat w różnych częściach Rosji na podstawie mapy gospodarczej omówić rozmieszczenie surowców mineralnych Rosji		opisać zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Rosji scharakteryzować gospodarkę Rosji	wyjaśnić pozytywny i negatywny wpływ warunków naturalnych na życie mieszkańców Rosji	wyjaśnić pozytywny i negatywny wpływ warunków naturalnych na życie mieszkańców Rosji
	wskazać na mapie i nazwać państwa sąsiadujące z Polską podać przykłady działań realizowanych przez Polskę wspólnie z sąsiednimi krajami	uzasadnić konieczność utrzymywania dobrych stosunków z sąsiednimi krajami wymienić przykłady trudnych wydarzeń z przeszłości, które mają wpływ na współczesne relacje Polski z sąsiednimi krajami		scharakteryzować wzajemne relacje Polski z Rosją i Niemcami opisać korzyści płynące ze współpracy Polski z sąsiednimi państwami – członkami NATO i UE podać przykłady wpływu relacji Polski z sąsiadami na życie ucznia szkoły podstawowej w Polsce	charakteryzować wzajemne relacje Polski z Ukrainą, Litwą, Czechami i Słowacją porównać relacje Polski z Niemcami i Rosją opisać powiązania gospodarcze Polski z wybranymi sąsiadami	ceń zmianę relacji polsko-niemieckich w okresie od drugiej Wojny Światowej do czasów współczesnych zaproponować działania mające na celu zapobieganie mowie nienawiści i eskalacji napięć w relacjach Polski z Ukrainą i Rosją

Uczeń, by uzyskać daną ocenę, musi również spełniać wymagania na oceny niższe.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia : (wiedza i umiejętności)

Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 11 w Krakowie

- **ustne**, np. w postaci odpytywania, referowania wybranego zagadnienia, rozmowy nauczyciela z uczniem, udział w debatach, dyskusjach, swobodnych wypowiedzi uczniów lub aktywności uczniów i pracy na lekcji, referatu, prezentacja dłuższych wypowiedzi (własnych projektów) z wykorzystaniem materiału graficznego,
- **pisemne**, z wykorzystaniem takich **narzędzi** jak: sprawdzianu pisemnego w małej formie (kartkówki – niezapowiedziane – z ostatniej lekcji, zapowiedziane – z dwóch ostatnich lekcji), testu z obszerniejszego materiału, wykonanych ćwiczeń i kart pracy, mapy konturowe, sprawozdania z zajęć terenowych,
- **samodzielna praca z tekstem źródłowym**, np. korzystanie z dostępnych na lekcji źródeł informacji geograficznej (np. z map, atlasu, źródeł internetowych), odczytywanie i analizowanie danych statystycznych, treści mapy lub literatury, ćwiczenia terenowe
- **sprawdzenie wytworów uczniów**, np. projekty, opracowanie przewodników, folderów,
- **wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych** do pozyskiwania, gromadzenia, analizy i prezentacji informacji o środowisku geograficznym i działalności człowieka.

Różnorodność elementów podlegających ocenie pozwala sprawdzić różne aspekty skuteczności kształcenia oraz umożliwia uczniom wykazanie się w różnych formach pracy. Stosowane są elementy oceny kształtującej pozwalające na uzyskanie zwrotnej informacji na temat zakładanych i osiągniętych postępów, zarówno dla ucznia jak i nauczyciela.

Ocena jest zindywidualizowana i dostosowana do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

Warunki otrzymania oceny wyższej od przewidywanej są zapisane w Statucie Szkoły.